

نومرو : ۱۱۲

اداره خانه

ایستانبول، جفال اوغلی، دائره اجتهاد

تله فون نومروسی : ۸۶۵

“ Idjtihad ” Constantinople

بشنجی سنه

اشعار

صربیت فکریه ضارم

علمی ، ادبی ، اجتماعی هفته لقمجموعه

مدیر مرخص : الهمامی صفا

۲۶ حزیران ۱۳۳۰

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ؛ ۵ غروش ۳۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره یه

تدقیقاته اساس اوله ماز ، وجودیمزك بر تك مجر دسی
تحلیل اتمکله بدنمزك تشکلات عمومیه سنه دائر بر حکم
ویرلهمیه جکی کی .

اساساً ، بوتون جمعیتمزك حیاتیله علاقه دار اولان
بر مسئله نی منحصر ا ماضی نی نظر دقته آله رق فصل اتمکله
قالشحق ، اوکا بر زاویه حاده ایچندن باقق ، یعنی
شموللی بر نظر عطف اتمکله دمک اولور .

بعضلری لسان مسئله نی بوسبوتون مستقل عد
ایدیورلر . اونک اولسه اولسه (علم السنه = Linguistique)
ایله بروجه تماسی واردر ، دیورلر . خوش ، بوفکری
ایلری سورنلرک علم السنه تبعاتنه یاناشدقلری یوق ..
فقط اود یای تدقیقاته آتیلرلر ، غرب وشرق ، حتی
شمال و جنوب لسانلری اوکرلرلر ، اشتقاقه درجه
مشابهتلی آراسلر ، لسانمزك تاریخیچه شکل و تکاملی
نقطه سی نقطه سنه یازمسلر بیله یینه ادعاری صحیح اولماز .
چونکه اوتدقیقات و مساعدین صوکر ا تکرار بر استفهام
نقطه سی قارشیننده بولنه جقلر : لسانمزی اصلاح اتمک
ایچون نه یامتی لازمدر ؟ ماضی بوسؤاله جواب ویرمه یور ،
اونده لسانک نمونه اتخاذه لایق بر شکل مکملی یوق .
اگر بومسئله نی زمانه براقق ایجاب ایدر سه تبعاته ،
مناقشات ، حاجت قالماز .

طوغریسی شودرکه لسان مسئله سی دولتمزك ،
ملتیمزك ، مؤسسلریمزك بنیه سی ، عناصر مرکبه سیله
مناسبتداردر . بومؤسسلر بوعنصرلر اجتماعی قانونلر
دائر سنده اجرای فعالیت ایدر . لسانمز مذكور قانونلرک
تولید ایتدیکی حادثه لرک تأثیری آلتنده بولونور .
سابرین لسان مناظره سی سونلر اولا دولتمزی وکتله
ملیه مزی علمی بر اصول ایله نظر تدقیقندن کچیرمیلدرلر .
بوصورتله حرکت اتملر سه بحث سطحنده قالیرلر ،
حقیقتک فتحنه موفق اوله مازلر .

بعض علملر کمیت ، عدد اوزرینه مؤسسدر :
حساب کی . بعضلری موجوداتک کیفیتندن ، احوالندن
بحث ایدر : حکمت طبعیه کی . بعضلری ده هم کیمیه
هم کیفیت استناد ایلر : کیمیا کی . اجتماعی علملرده

فقط « جمعیت خیریة اسلامیة » ، « هلال احمر »
« مدافعه ملیه » و شوگونلرده اورتیه کمال تواضعه
کیرن « کویلو جمعیتی » کیی زمره لر موجوددر . بونلر
صحت عمومیه و حیات عمومی ایشلرندن داها زیاده معنا
بیرایشک موجود اولدیغنه اینانماسینلر .

آلمانیاک نفوسی دورت سنده بش میلیون آرتدی !
ایتالیانک نفوسی هر سنه بشوز بیک فضله اولیور !
یونانی لرک ، بولغارلرک هم اهلایسی چوغالیور ، هم ده
فردلرینک جسمانی و عقلی قیمتلی آرتیور . نفوسمزی
آزالان ، حتممزی کیرن ، بدنی و عقلی قیمتمزی آشغیلانان
جهلمزه ، اهملره ، کور توکلزه ، کورلکمزدو یوقوتار
یاباجاغز ، هرشیدن و هرکس دن اول ، هرشیدن و هرکس دن
زیاده بونلره بویوقوتار یاباجاغز .

در فتور عبر الله صررت

کیفیت نقطه نظرندن لسانمز

سطحیات ایله چوق اوغراشیلان محیطمزمده مهم
مسئله لر علمی بر صورتده حل ایدیله جکنه غندی مطالعه لر
ومغالطه لرله تذبذب و عقامته دوجار ایدیلر . لسان
مسئله سی ده عینی فلاکته کرفتار اولیور .

هر جریانه وهر میلانه منسوب متفکرلریمزدن مرکب
مختلف مجلسلرده بولندم . هپسنده لسانمزک لزوم اصلاحی
حقنده ایشیتدیکم سوزلرده علمک ایزنی کورده دم .

رفیقلریمزدن بعضلری دیورلرک ، تاریخمزک فلان
دوره سنده لسانمز شو حالده ایدی ، بزوا حاله اساس اتخاذه
ایده رک اونی یکی بر شکله افراغ اتمکله چالیشیورز .
بو علمی بر اصول دکدر ، زیر علم تحلیل و ترکیب
دیمکدر . لسان بر هیئت اجتماعیته نک اک مهم عامللرندن
ورابطه لرندن بری اولدیغندن (سوسیولوژی) قانونلرینه
تابع بولونور . تاریخ (سوسیولوژی) نک آنحق
(سیری = Dynamique) قسمنی تشکیل ایدر . و تک
بر دوره تاریخیه اوقسم سیرینک بر جزء فردی صاییلر ؛
بناء علیه بوتون بر عضویت اجتماعیه حقنده اجرا ایدیله جک

بویکی عنصر ممتزج بولونور . مثلاً بر هیئت اجتماعیه نك ماهیتی حقنده تدقیقات اجرا ایتك ایسته نیلیرسه یالکیز اونك منسوب اولدینی عرق و دینی ، بولندی اقلیمك نوعی اوطوردیمی طوپراغك قوه انباتیه سنی آ کلامق کفایت ایتمز . برده عدد نفوسی ، اراضیسنك مساحه سنی ، محصولاتنك مقدار سنو سنی ، ادخالات و اخراجات ، ثروتی او کرمك ایجاب ایدر .

عریقات ، ادیان ، حقوق ، اقتصاد ، سیاسیات کبی اجتماعی بر بحث اولان لسان مسئله سنده دخی هم کیفیت ، هم کمیت نقاط نظرندن محاکمه ایدیلیدر . یالکیز بر جهتدن دوشونولورسه خطا ایدلش اولور .

بو مصاحبه ده یالکیز کیفیتدن بحث ایده جگم .

اولا شونی تعیین ایده : لسانمز هانکی سیدر ؟ ... «بوده سوا می ؟» دیمه ییکیز . مطبوعات مزده مختلف لسانلر ، یعنی تورکجه لر قوللانیلور . اسلوبدن بحث ایتمه یورم . اسلوب البته شخصی اولور . فقط عینی فکرلر ایچون قوللانیلان کله لر وجهلرده او قدر فرق واردر که انسان کنیسی عادتاً باشقه قبیله لرک لهجه لر قارشیمنده ظن ایدیور . دینی مجموعه لرده فضله جه عربی و فارسی ایله قاریشیق برطرز افاده ، عرق جریانی ترغیب ایدن جریده لرده آسیای وسطی لغتلی ، دیگر غزته لرده کاه محافظه کارلق ، کاه حریت پرورلک ، بعضاً عینی صحیفه ده هر ایکسی مشاهده ایدیور . ادیلریمز شاشیردیلر : بویوک ، ایری ، عظیم ، کبیر ، بزرک ، یوجه ، اولو بر هر جی ایچینده بولونیورلر .

واقعا ، بوتون مملکتلرده ، وحدت لسان موجود اولسه ده هر صنف خلق باشقه دورلو تکلم ایدر . هیچ بریده عوام ایله خواص ، قادینلرله ارککلر ، پاتخت سکنه سیله طشره لیلر ، علما ایله افراد سائره عینی طرزده قونوشمازلر . آنجق ، بزده تشوشی موجب اولان حال عینی صنفه منسوب ذواتک آیری آیری لسانلر استعمال ایتمه لیدر . ممالک سائرده ادبانک لسانی عمومیتله فصیح و مقبول عد اولور ؛ کوچوک ، بویوک هر کس بونی تسلیم ایدر

و ادبیات علی مراتبهم بوتون طبقات ملته حلول ایده رک ترقی و توسع ایدر . بزده متعدد لسانلر اولدینی کبی متعدد ادبیاتلرده واردر . هانکی سنی قبول ایتلی ؟ ائک فصیحی دگی ؟ او یله ایسه بو خصوصده قرار ویرلم : بوتون تورکیاده ائک کوزل تورکجه استانبولده ، استانبولک ائک اصل و منور عائله لرده ، بو عائله لرک افرادندن عالم ، ادیب اولانلر طرفندن تکلم ایدیلر . اونی « لسانمز » دیمه قبول ایتمه مز ، بیلمه یورسه ک او کرمه مز ایجاب ایدر . شیمدی اونک کیفیت تکاملی تدقیق ایده م :

دولتمزک مؤسسی اولان تورک عنصری مسالمدر . فتوحاتی سایه سننده ساحه حکمرانیسی توسع ایتدکجه مؤسسات اسلامییه سی ، تدریسات اسلامییه سی ، علوم اسلامییه ایله متوغل علمایی تکثر ایله دی و دینک حیات ملته تأثیر بوضورتله ده بویوک ودها اساسی اولدی . دین اسلام عرب لسان و ادبیاتنک تورکجه یه قاریشمه سینه سببت ویردی . بو حادثه نی هم طبیعی وهم فائده لی بیلمه لی ، آنجق بویله اجتماعی حادثه لر درک لسانلری اعاشه و تمیه ایدر . دولتمز بویودکجه اقتصادی حیاتمز وسعت کسب ایتدی . ارطغرل بک قانی خان عشرتنک بر قسمیله سکودده یرلشدیکی وقت لسانمز شیمدیکی تجارت بحریه و بریه مزده یکی ضناعت و صنعتلریمزده ، محکمه لریمزده ، بانکلریمزده ، معاملات اداریه مزده مستعمل اولان کلمات و تعبیراته مالک دکدی . سیاسیات ده لسانمز بویوک بر تأثیر اجرا ایتدی . عرب و عجم لسان و ادبیاتلرینک تورکجه یه حلول ایتمه سنک یکانه سبی دین دکدر . عربلر و ایرانیلرله سکون اراضیده وقوع بولان فتوحاتمز او عنصرلرله چوق اختلاط ایتمه مز و هنوز ضعیف بولان تورکجه نك بوقدر فارسی و عربی ایله قاریشمه سنی انتاج ایتدی . مع مافیه قاموس ترکی آجارسه ق کوررز که اصللری روجه ، ایتالیانجه ، فرانسمزجه ، انکلیزجه ، بلغارجه ، حتی اسپانیولجه اولان بک چوق لغتلیمز واردر . تورکر سائر قوملرک دیلرندن کله لر استعاره ایتک صورتیله کندی لسانلری توسیع ایتدیلر . بونی منفرد : وقعه ظن ایتمه ملی ، دیگر قوملرده

